

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1997 йил 20 декабрь, шанба • № 101 (10.980) • Эркин нарҳда сотилади.

БУНЁДКОРЛИК — МАМЛАКАТ КЎРКИ

МУСТАҚИЛЛИК йилларида мамлакатимизда чиндан ҳам улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Хусусан, пойтахтимиз Тошкент қиёфаси ўзгача салобат ва гўзаллик касб этаётир. Қурилган янги ҳашаматли бинолар, хиёбонлар, йўллар, кўприклар республикамизга ташриф буюрган ҳар бир кишининг дилини мамнун қилаётир.

Президентимиз **Ислом Каримовнинг** янги бунёд этилган жойлар билан танишиши яхши анъанага айлана борилади.

Куни кеча юртбошимиз Ҳадра майдонини кўздан кечирди. Халқлар дўстлиги ва Ҳадра майдонларини туташтирувчи ерости йўлларини бир-бири билан улашда мутаносиблик, уйғунлик, ўзига хослик бўлиши керак, деб таъкидлади И. Каримов.

Янги йил арафасида яна бир иншоот — республика Олий Мажлисининг мухташам биноси қурилиши ҳам ниҳоясига етказилди. Замонавий ҳамда миллий меъморчилик анъаналари асосида бунёд этилган мазкур иншоотни кўздан кечира экан ҳеч нарса Президентнинг назаридан четда қолмади. Парламент биноси ён-атрофини кўкаламзорлаштириш, ободонлаштириш, унинг Миллий боғ билан ягона мажмуага айланиши борасида зарур маслаҳатлар берилди.

Дарҳақиқат, мамлакатимизда, жумладан, Тошкентда бунёд

этилаётган мухташам бинолар шаҳарларимиз кўркига кўрк қўшмоқда. Замонавий техника воситаларидан фойдаланиш, миллий меъморчилик анъаналарини қўллаш орқали қурувчиларимиз катта муваффақиятларга эришмоқдалар. Президент сидқидилдан қилган меҳнатлари учун меъмор, муҳандис ва қурувчиларга миннатдорлик изҳор этди. Зотан, бундай маҳобатли бинолар миллатимиз фахри, она-Ватанимизда қарор топган тинчлик ва осойишталик тимсолларидир.

Давлатимиз раҳбарининг иншоотлар билан танишуви чоғида унга республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Бош вазир ўринбосари Р. Юнусов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлагановлар ҳамроҳлик қилдилар.

СУРАТДА: Президентнинг Парламент биноси билан танишув пайти.

Р. ЖУМАНИЕЗОВ олган сурат.

(ЎЗА).

Вилоят ҳаёти

янгиликлар, одамлар, воқеалар

САЛОМАТЛИККА ЭЪТИБОР

Ангрен шаҳрида Ўзбекистон кўмир қазиб олиш ва сотиш ҳиссадорлик жамияти таркибига кирувчи ўнлаб корхоналар самарали фаолият кўрсатмоқда.

Бунда кончиларга қулай меҳнат шароити яратилаётгани, яқинда ўрнатилган уларнинг лазер аппаратлари саломатлигини тиббий хизмат мустаҳкамлашга кўрсатиш даражасини алоҳида эътибор янада оширди. Мазкур берилаётгани муҳим шифо масканида ички омил бўлмоқда. ва асаб касалликлари, Хусусан, ҳиссадорлик жамиятининг тиббий-санитария қисмига умумий жарроҳлик ҳамда жинсий қарашли юз эллик хасталиклар бўлимлари уринли касалхонада қошида кунига 250 беморни қабул қила оладиган поликлиника ҳам ишлаб турибди.

Касалхонада энг замонавий тиббий Энг муҳими, ускуналардан ҳиссадорлик жамияти муваффақиятли корхоналарида фойдаланилмоқда. Шу касаллик туфайли ишга вақтгача «Интрадон» ва «Инфратон» апаратлари аниқлаш анча қамайди.

Н. ДУШАЕВ.

ГИМНАЗИЯЛАРГА АКАДЕМИК ЛИЦЕЙ МАҚОМИ

«ТАЪЛИМ ТЎҒРИСИДА»ги Қонунни амалга ошириш йўлида Олмалиқ шаҳри халқ таълими тизимида ҳам ислохотлар олиб борилмоқда.

— Ҳозир биз талаблари асосида лицей, гимназия, шахримизда янги техника коллежлари турдаги билим каби янги турдаги ўқоқлари тармоғини ўқув юрталарига кенгайтириш бўйича эгамиз, — деди тажриба ишларини Олмалиқ шаҳар халқ таълими бўлими ҳам бошлаб юбордик. Масалан, 16-мудир К. Холматов. 16-гимназияга академик лицей мақоми бериш режалаштирилди. Шу мақсадда тажриба-мамуна ишлари ўтказилади. 1998 — 1999 ўқув йилида мисол қилиб кўрсатишимиз мумкин. академик лицейлар сони янада ортади.

«Таълим тўғрисида»ги қонун **Али АКБАРОВ.**

«НОДИРА»; «АЗИЗАБОНУ»; «ТАШАККУР»...

ОЛМАЛИҚДА янги иш бошлаган хусусий фирмаларнинг номлари шундай. Шаҳарда аҳолига турли хил маиший, савдо ва бошқа хизмат турларини кўрсатаётган кичик корхоналар сони муттасил ортиб бормоқда.

«Нодира» эл оғирини энгил хусусий фирмаси қилиш билан тижорат-савдо шуғулланмоқдалар. б и л а н Иил бошидан бери шуғулланмоқда, шаҳарда бир юз «Азизабону» кичик ўндан ортиқ корхонаси минглаб шундай кичик фуқароларга савдо тадбиркорлик х и з м а т и тузилмалари иш кўрсатмоқда. бошлади. «Ташаккур» таъсисчилари ҳам **Ҳамид СОБИРОВ.**

1998 йил — Оила йили

АЁЛЛАР МИННАТДОР

Ангрен шаҳридаги Геологлар кўргонида бўлиб ўтган бу галги тадбирга шу ерда истиқомат қилаётган 170 нафардан кўпроқ аёллар таклиф қилиндилар. Ўзаро суҳбат шу кунларда энг долзарб бўлган оила, жамият ва давлат мавзусида борди.

Кўпгина аёллар суҳбатда қатнашиб, ўзлари меҳнат қилаётган Шарқий Курама геология-қидирув экспедицияси ҳамда «Курама» артели жамоаси мисолида хотин-қизлар муаммолари қандай ҳал этилаётганлиги ҳақида гапириб бердилар, кундалик турмушда рўй бераётган баъзи қийинчиликлар, ўзларини ташвишга солаётган воқеалар ҳақида тўхталдилар.

Ангрен шаҳар ҳокимининг муовини ва шаҳар хотин-қизлар кўмитасининг раиси Дилбар Абдуллаева хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни ва роли ҳақидаги суҳбатни олиб бораркан, учрашув охирида намунали фаолият кўрсатаётган кўрган хотин-қизлар кенгашини диплом билан тақдирлади.

Кўрган бадиий ҳаваскорлари намойиш этган қайнона ва келин, она ва бола ўртасидаги муносабатлар акс этган саҳна кўринишлари учрашув қатнашчиларида яхши таассурот қолдирди. Учрашув иштирокчилари «Курама» артели кўрган аҳолиси турмуш шароитини яхшилаш учун яқиндан ёрдам кўрсатаётганлигини миннатдорчилик билан таъкидладилар. Жумладан, корхона ўз маблағи ҳисобидан 20-ўрта мактаб ўқувчилари учун бепул транспорт хизмати ташкил этди, ҳар ойда 14 нафар ўқитувчига қўшимча 1,5 минг сўмдан маош беряпти. Мактаб ошхонасида 30 нафар ўқувчини бепул овқат билан таъминламоқда.

Мунаввара ИСОҚУЛОВА.

Мулқдорнинг ЯНГИ ЙИЛ СОВҒАЛАРИ

РЕСПУБЛИКАМИЗДА оммавийлашиб бораётган «Мулқдор» газетаси бундан бир ой муқаддам Ўзбекистон телевидениесининг «Оқшом эртақлари» кўрсатуви ходимлари билан биргаликда «Топган топалоқ, кайфияти чоғ» деб номланган танлов бошлаган эди. Газета саҳифалари орқали эълон қилинган «Савол-топишмоқ»лар кўплаб ўғил-қизларни қизиқтириб қўйди. Улар топашмоқларга жавобларини «Мулқдор» таҳририятига ва «Оқшом эртақлари»га йўллаб турдилар. Буни қарангки, 30 кун ичида болалардан 800 дан кўпроқ мактуб олинди.

Кеча «Ўзбекино» давлат ҳиссадорлик жамияти саройида мазкур тадбирнинг якунига бағишланган тантанали йиғин бўлиб ўтди. Унда турли вилоятлар ва Тошкент шаҳридан топашмоқларга энг тўғри жавоб йўллаган 400 нафардан зиёд болажонлар иштирок этдилар.

«Топган топалоқ, кайфияти чоғ» байрамига 1-, 2-, 3-, 4-, 6-мехрибонлик уйларининг 20 нафар тарбияланувчилари ҳам таклиф этилдилар. Тадбирда иштирок этган жажжиларга «Мулқдор» газетаси таҳририятининг махсус янги йил совғалари топширилди. Меҳрибонлик уйларидан келган болаларга эса кийим-кечаклар ҳам ҳада этилди.

Ушбу тадбирга «Кока-кола», «Орзу» ҳиссадорлик жамияти, «Восток» илмий-ишлаб чиқариш бишлашмаси, «Дорул-Ассалом» савдо маркази, бош кийимлар фабрикаси, «Дента-сервис», «Болалар дунёси» сингари кўплаб корхоналар бажонудил ҳомийлик қилдилар.

Биз газета таҳририяти томонидан инсон манфаатлари йилида ташкил этилган ва уюштирилган бу тадбир навбатдаги хайрли ва саховатли ишларга дебюта бўлажаклигини алоҳида таъкидламоқчимиз. «МУЛҚДОР»чиларга эса Янги йилда янги ижодий омадлар тилаймиз!

СОФ ҲАВО, ТИНИҚ СУВ, ТОЗА ТУПРОҚ, УЧУН!
ТАБИАТ ВАРЦИНДОН

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҚҮМИТАСИ САҲИФАСИ

ҲАМИША АРДОҚҚА ЛОЙИҚ

Ўзбекистон Олий Мажлисининг X сессиясида республикада табиат муҳофазасига қаратилган яна икки муҳим қонун лойиҳаси кўрилади

ЖОРИЙ йил мустақил республикада тарихига Инсон манфаатлари йили сифатида зарҳал ҳарфлар билан қайд қилинади. У экологлар учун ҳам шонли йил бўлди. Мамлакатимизда табиатни муҳофаза қилишга қаратилган ишлар кўлами янада кенгайди. Олий Мажлисимизнинг бир неча кундан кейин бўладиган X-сессиясида ҳам бу масалага яна бир бор қайтилади. Унда мамлакатнинг ўсимликлар ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги қонунлар лойиҳалари муҳокама қилинади. Улар ҳам, аввало, инсон манфаатларига хизмат қилади, республикада табиатни муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий асосларини яратиш давом этаётганлигини кўрсатади.

Жорий йилда вилоятимиз табиатини муҳофаза қилишда муайян ютуқларга эришилди. Ҳавога турли хил зарарли чиқиндиларни чиқариш 10 минг тонна камайди. Ифлос оқавалар ҳажми эса 10 миллион куб метрга қисқарди. Ерларни «даволаш» давом этмоқда.

Соғлом турмуш тарзининг асосий омилларидан ҳисобланган ҳаво ва сувнинг янада тоза бўлишида экологларнинг фаол ёрдамчилари бўлган шахарлар ва туманлар ҳокимликлари, «Соғлом авлод учун», «Экосан», «Кизил ярим ой», «Экология ва хотин-қизлар» жамғармалари, маҳаллалар, СЭС, ДАН ва бошқаларнинг муносиб ҳиссаси бор.

Ушбу мақолада республикада мустақиллигининг олти йиллигига бағишлаб ўтказилган «Экология ва халқ саломатлиги» кўрик танловида фаол қатнашган ва яхши натижаларга эришганлар номини алоҳида мамнуният билан тилга олишни истардик. Чирчиқ, Ангрэн шахарлари, Куйичирчиқ, Ўртачирчиқ, Паркент, Тошкент, Бўстонлиқ туманлари, Янгийўлдаги «Меҳнат» ижарачи ишлаб чиқариш жамоаси, Ангрэндаги «Элерем» ва «Саноатқалинқоғозсавдо» ҳиссадорлик жамиятлари, Янгийўлдаги 2503-автожамламаси, Чотқол тоғ-ўрмон биосфера кўриқхонаси, «Меҳржон» болаларни соғломлаштириш оромгоҳи, Чиноз туманидаги 40-мактаб, Бекобод шахридаги

«Муқимий», Янгийўл туманидаги «Дехқонобод», Ангрэндаги «Гулбоғ» маҳаллалари ва бошқалар шулар жумласидандир.

Ўсиб келаётган авлодни экологик тарбияси тобора кенгайиб ва чуқурлашиб бормоқда. Жорий йилда ҳам бу соҳада катта ишлар қилинди. Биз экологлар олти йилдан бери вилоят халқ таълими бошқармаси ва ўқитувчилар малакасини ошириш институти жамоалари билан яқин биргаликда ишляпмиз. Бу соҳада муайян тажриба ҳам тўпланди. Шу асосда аҳолида ва ёш авлодда табиатга асраб-авайлаб муносабатда бўлиш кўникмаларини янада кучайтириш мумкин бўлади.

Вилоятимизда атроф-муҳит мусавффолигини таъминлаш билан боғлиқ бўлган масалаларни ҳал қилишда, экологик тарбияни кучайтиришда матбуот, телевидение, радио катта кўмак бермоқда. Биз 7 йилдан буён вилоят «Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари тахририятлари билан ҳамкорлик қилиб келаяпмиз. Фақатгина жорий йилда бу газеталарда экологик мавзу бўйича 250 га яқин мақола-хабар босилди. «Ишонч» — «Доверие», «Правда Востока», «Дўст» газеталари тахририятлари ҳам вилоятимизда табиатни муҳофаза қилиш соҳасида олиб борилаётган ишларни озми кўпми ёритмоқдалар.

Йил якунида вилоят минтақавий ва туман табиатни муҳофаза қилиш қўмиталарининг ишончли ёрдамчилари — бизнинг норасмий нозирларимизга миннатдорчилик туйғуларини изҳор этмоқчиман. Чунки, улар ишимизда фаол қатнашмоқдалар ва унинг самарали бўлишига муносиб улуш қўшмоқдалар. Бундай фаоллар барча шахар ва туманларда бор. Ангрэндан У. Аҳмедов, оҳангаронлик Н. Исаев, Д. Раҳимов (Янгийўл шахри), С. Шин, Н. Мошенов (Юқоричирчиқ тумани), Ф. Дўстов (Паркент), Н. Емцов (Ўртачирчиқ тумани), В. Елисейкин (Бўстонлиқ тумани) ва бошқа ўнлаб норасмий нозирларимиз ҳақида фақат илиқ сўзлар айтиш мумкин.

Республикада Президент Ислам Каримовнинг ташаббуси билан 1998 йил — Оила йили деб эълон қилинди. Бу йилда оилалар фаровонлигини кўтаришга қаратилган жуда кўп чора-тадбирларни амалга ошириш назарда тутилмоқда. Табиатни муҳофаза қилиш бу катта ишнинг таркибий қисmidир. Атроф муҳит соф бўлса, халқимизнинг саломатлиги ҳам мустаҳкам бўлади. Шунинг учун биз экологлар барча табиат ошиқлари билан биргаликда нафас олаётган ҳавомиз, ичаётган сувимиз, ризқ-рўзимиз манбаи ҳисобланган тупроғимизнинг тоза бўлиши учун ҳормай-толмай курашаверамиз.

Тургун ЭРГАШЕВ,
 Вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси.

ТАРТИБНИ БИЛИШ КЕРАК

ТУМАНИМИЗ миқёсида яқка тартибда уй-жой, хўжалик биналари қуриш миқёслари йил сайин кенгайиб бормоқда. Бу ўз навбатида бинокорлик, айниқса, деворбоп материалларга талабни оширапти. Шуни ҳисобга олиб, туманимизда бешта гишт заводи барпо этилди. Уларда ишлаб чиқарилган гишт пешма-пеш сотилмоқда. Бундай бинокорлик материални тайёрлаш учун махсус тупроқ ишлатилади. Бунинг учун цехларнинг ўз хом ашё манбалари бўлиши керак. «Ачамайли» ва Б. Умаров номли жамоа хўжаликларидеги цехлар шундай манбага эга. Қолган цехларнинг бундай бўлинмалари бўйича ҳужжатлари расмийлаштирилмаган. Бу табиатни муҳофаза қилиш нозирлари эътиборидан четда қолмади ва уларнинг раҳбарларига нисбатан тегишли чоралар кўрилди.

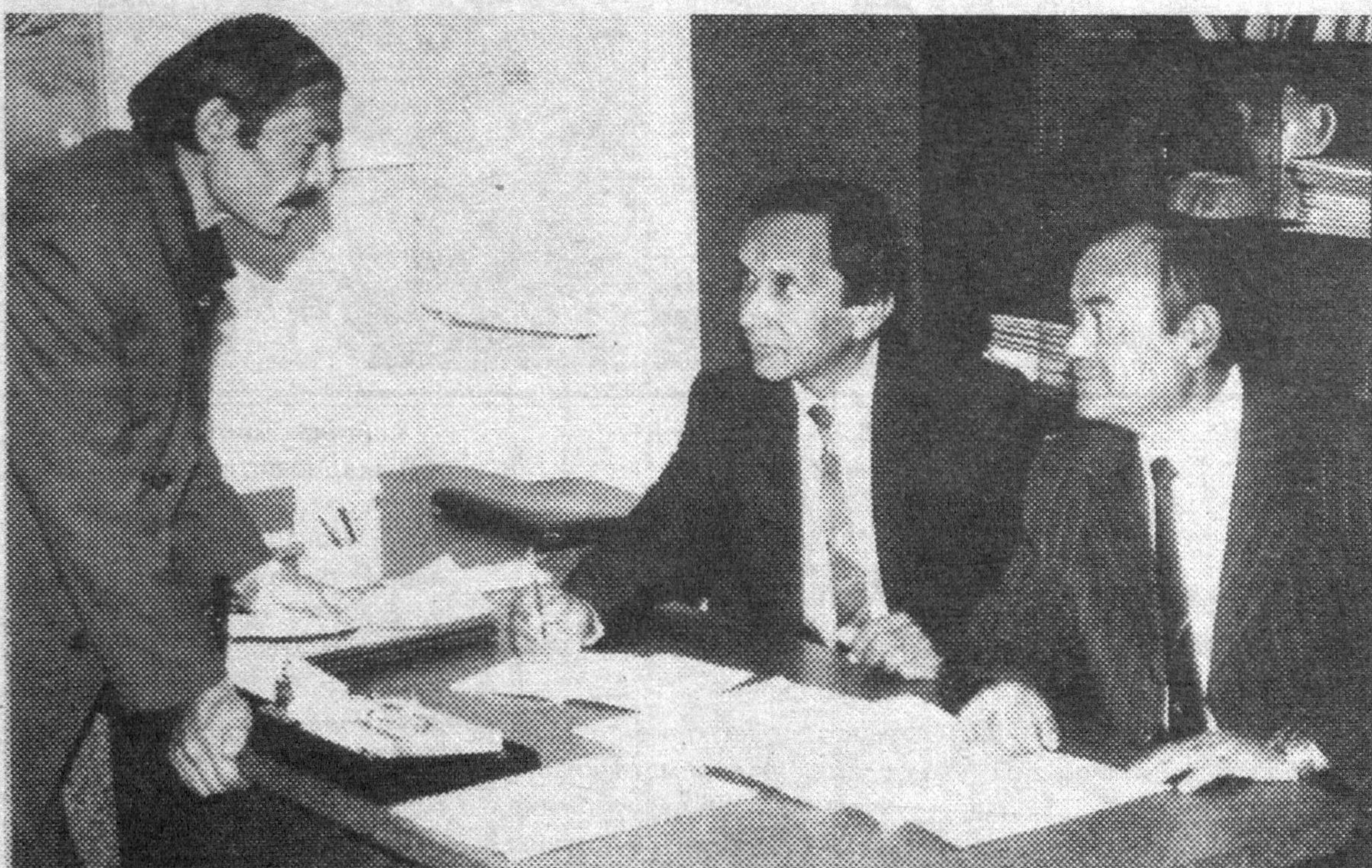
И. АЗИМОВ,
 Бўка тумани табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси.

18 ТОННА КАМАЙДИ

Янгийўлдаги 2503-сонли автожамламада транспорт воситаларини газ асосида ишлашга ўтказиш бу йил ҳам давом этмоқда.

Бешта автомашинада газ асосида ишлаб борилади. Бу юзларча минг сўм маблағни тежашга, айна вақтда ҳавога захарли моддаларнинг чиқишини камайтиришга олиб келди. Ҳисоб-китобларга қараганда бу миқдор йилига 18 тонна-ни ташкил этади.

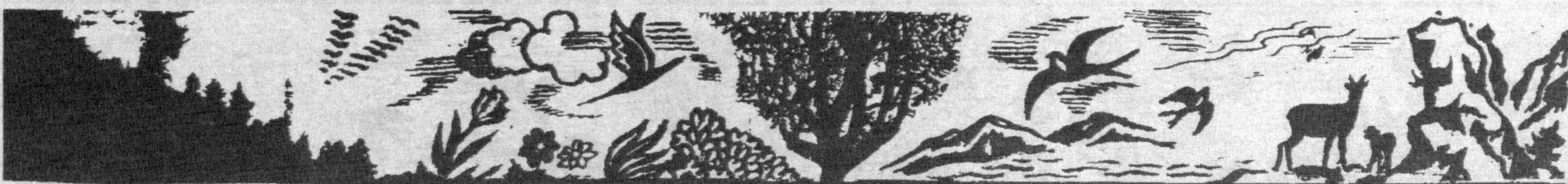
А. РИХСИБОЕВ.

Вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси экология экспертизаси бошқармасининг бош мутахассиси Абдурахмон Жабборов, етакчи ходим-

лар Абдукарим Абдураимов ва Файбулла Жўраевлар иш юзасидан ўзаро суҳбатлашмоқдалар.

Владимир ГРАНКИН олган сурат.

• **Ўзбекистонда ЮНЕСКО клуби** • **Корхонанинг ибратли иши** • **Оромгоҳга — Орол бўйидан**

Сўраган эдингиз

«Шу йилнинг 20-22 ноябрь кунлари республикамиз пойтахтида «Экологик таълим ва саноатда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммоси» мавзuida халқаро илмий-техника конференцияси бўлиб ўтди. Бу ҳақда матбуотда қисқагина ахборот берилди, холос. Биз бу конференциянинг иши ҳақида батафсилроқ мақола беришингизни истар эдик.

Турсун ҲАСАНОВ,
Акмал ТОЖИЕВ,
Ангрен шаҳри».

АВВАЛО шундай халқаро конференциянинг ўтказилиши республикамизда табиатни муҳофаза қилиш ишларига ва ўсиб келаётган авлод, бутун аҳолининг экологик билимини оширишга катта эътибор берилаётганлигини кўрсатади. Атроф-муҳит мусоффолигини таъминлаш эса ҳар бир инсонда экологик тушунчани шакллантириш ва такомиллаштиришни талаб қилмоқда. Халқаро конференциянинг ўтказилишидан асосий мақсад ҳам шу эди.

Бу анжуманни Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, «Экосан» халқаро жамғармаси, Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент Давлат техника университети ташкил этди. Шунингдек, уни тайёрлаш ва ўтказишга вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси фаол кўмаклашди. Конференцияда ЮНЕСКО, қатор чет эл давлатлари, МДХ мамлакатларининг вакиллари, йирик олимлар ҳамда халқ хўжалигининг етакчи тармоқлари ходимлари қатнашди.

Бундай конференция илгари ҳам ўтказилган эди. Лекин иккинчи анжуман ҳар томон-

ЖАҲОНДА ҚИЗИҚИШ УЙҒОТМОҚДА

Республикамизда бўлиб ўтган халқаро анжуманда ЮНЕСКО ва кўпжаб хорижий давлатларнинг вакиллари иштирок этдилар

лама кенг қамровли бўлди. Уни тайёрлашда ташкилий қўмита иштирокчилар учун 129 та маъруза матнни тарқатди. Бу маърузаларнинг кўпчилиги қисми икки кун давомида 4 та секцияда тингланди ва муҳокама қилинди. «Экология ва экологик таълим муаммолари», «Саноат чиқиндиларини тозалаш усулларини ишлаб чиқиш», «Саноат чиқиндиларини сақлаш ва қайта ишлаш», «Саноатда янги чиқитсиз технологиялар» — шўбалар шундай деб номланди.

Ташкилий қўмита раиси, Ўзбекистон Фанлар академиясининг академиги, Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент Давлат техника университетининг ректори Т. Миркомилонинг экологик таълим ва ёшларни тарбиялаш муаммолари тўғрисидаги маърузаси конфе-

ренция қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди. Ўзбекистон Республикасининг «Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонунида мамлакатимиз халқининг экологик таълими ва тарбияси мажбурий эканлиги тўғрисида махсус модда бор. Тошкент Давлат техника университетида узлуксиз экологик таълим амалга оширилмоқда. Бу соҳа бўйича ишлар гимназиядан бошланиб, университет хузурида ташкил этилган лицейда, коллежда давом эттирилиб,

лан алоқаларни мустақамлаш учун чоралар кўриляпти. У Ўрта Осиёда экологик олдиндан би-лиш марказини барпо этиш ва бунга хорижий инвесторларни жалб қилиш таклифини олдинга сурди. Айна вақтда Тошкент Давлат техника университетида корхоналарнинг муҳандис-техник таркиби учун экологик таълим курсларини очиш лозимлигини таъкидлади.

Конференция арафасида Ўзбекистон ЮНЕСКО афрожа кенгаши-нинг аъзоси деган юксак мақомини

амалга оширилмоқда. Целлюлозани шолিপоя, сомон ва гўзапоядан олиш Ангрендаги «Ўзқалинқоғозидиш» ҳиссадорлик жамиятида ҳам муваффақиятли йўлга қўйилганлиги алоҳида таъкидланди.

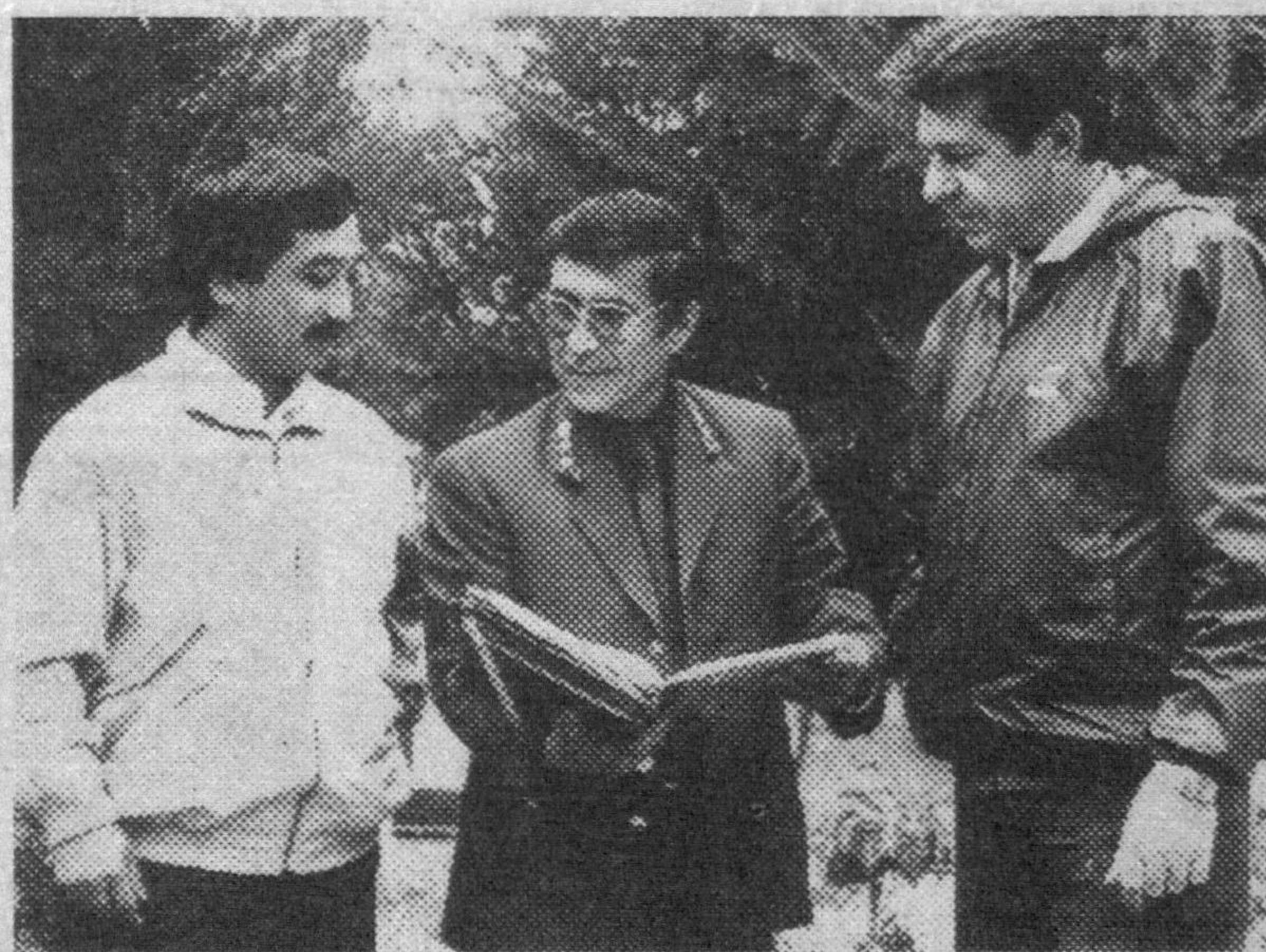
Совутиш хўжалигида фреондан фойдаланиш табиатга катта зарар келтирмоқда. У ҳавонинг озон қатламини бузаяпти. Шунинг учун ҳам бутун дунёда унинг ўрнига бошқа моддани ишлатиш бўйича изланиш олиб борилмоқда. Жумладан, Олмония, Хитой, Ҳиндистонда фреон ўрнида пропан-бутан фойдаланиш кенг йўлга қўйилди. Агар бир килограмм фреоннинг нархи 2,5-3 доллар турса, шунча миқдордаги пропан-бутан баҳоси узоғи билан 25 сўмга боради. Ҳозир Гулистондаги «Холод» марказида бу усул тажрибада синаб кўрилмоқда. Бу фақат арзонгина бўлиб қолмай, табиатга зарар келтирмайди ва ниҳоятда хавфсиздир.

Конференцияда табиатни муҳофаза қилиш билан боғлиқ бўлган бошқа жуда кўп муаммолар ҳам муҳокама қилинди. Ҳеч шубҳасиз, бу анжуман мамлакатимизда экологик таълимни яхшилашга, кенг халқ оммаси онгида табиатга асраб-авайлаб муносабатда бўлиш ҳиссини кучайтиришга ва умуман табиатни муҳофаза қилиш ишларининг янги босқичга кўтарилишига олиб келади. Бу пировард натижада соғлом турмуш тарзининг таркиб топишига хизмат қилади.

Чара ПЕРЕПЕЛИЦИНА,
вилоят табиатни
муҳофаза
қилиш қўмитасининг
бош мутахассиси.

ОЛМАЛИҚ корхоналари — ташкилотларида табиатни муҳофаза қилиш ишлари кўламини кенгайтириб бормоқда. Бунда штатсиз нозирларнинг ҳам салмоқли ҳиссаси бор. Ушбу суратда шаҳар минтақавий табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси Шоасқар Шоносировни (ўртада) штатсиз нозирлар — 45-автокорхона механиги Нурали Қаҳҳоров ва «Аммофос» ҳиссадорлик жамияти бош муҳандисининг ўринбосари Александр Филимоновга навбатдаги топшириқлар бераётганида кўриб турибсиз.

Владимир ГРАНКИН
олган сурат.

Ўрганинг, кўлланинг!

ҚАЙТА ИШЛАТИЛМОҚДА

АНГРЕНДАГИ «Ўзбекрезинотехника» ҳиссадорлик ишлаб чиқариш бирлашмасида табиатни муҳофаза қилишга қаратилган тадбирлар мунтазам амалга оширилмоқда. Бунинг учун ҳар йили кўплаб маблағ ажратилляпти. Белгиланган тадбирларни амалга ошириш доим қаттиқ назорат қилинмоқда. Шунинг учун ҳам корхонанинг барча бўлинмаларида экологик аҳвол яхшиланиб бораёпти.

Бундай ишларнинг салмоқли самарасини биргина автомобил саройи мисолида ҳам кўрса бўлади. Бир вақтлар у атроф-муҳитни ифлослантирувчи манба ҳисобланарди. Саройда 63 та автотранспорт ва 16та қишлоқ хўжалик машиналари бўлиб, уларнинг ёниги ёнадиган қисмлари доим ҳам саз ҳолда бўлмас, октибатда ерга нефть маҳсулотлари тўкилар, меёрдагидан анча кўп газ-тутун чиқариларди. Сарой раҳбарлари буни бартараф этиш учун астойдил киришганларидан кейин кўп ўтмай аҳвол тубдан ўзгара бошлади. Эндиликда сарой жамоасининг иши бошқа турдош корхоналарга намуна қилиб кўрсатиладиган бўлиб қолди.

Одатда автотранспорт воситалари тез-тез қовиб турилади. Бунинг учун анчагина миқдорда обихаёт сарфланади. Илгари ифлос бўлган оқавалар етарли тозаланмай сув манбаларига оқизиб юбо-

риларди. Сарой маъмуриятининг саъй-ҳаракати туфайли бу барҳам топди. Автотранспорт воситалари ювиладиган махсус хона ишга туширилди. Бу ерда ишлатилган сув ўрнатилган идишларда тўпланиб тиндириладиган бўлди. Шу йўл билан уни қайта фойдаланиш йўлга қўйилди. Ҳар ойда минглаб куб метр ичимлик сув тежалиш имкони туғилди.

Саройдаги транспорт воситаларининг ҳар бири учун токсик талонлар тўтилган. Бу талонда автомашиналар ва тракторлардан чиқадиган газ-тутун миқдори ҳар куни икки марта ўлчаб борилади ва сарой бўйича юритилаётган махсус дафтарда қайд қилинади. У ёки бу автотранспорт воситасидан ҳавони ифлослантирувчи бундай моддалар меёрдагидан кўпроқ чиқадиган бўлса, дарҳол уни бартараф этишга киришилади.

Ҳозирги вақтда табиатни муҳофаза қилишга қаратилган бошқа тадбирлар ҳам кўрилмоқда. Ёнилгини сақлаш ва қўйиш омборхонасини қайта қуриш ишлари яқин кунлар ичида бошланади. Қор-ёмғир сувларини йиғувчи ариқлар қурилиши режалаштирилди. Бундай сувлар шу иншоотларда тиндириб тозалангач шаҳар канализация тармоғига оқизиб юборилади. Уйлаймизки, сарой раҳбарияти бу соҳадаги ишлар кўламини янада кенгайтириб боради.

А. МИРАЛОВ.

«МЕҲРЖОН» МЕҲРИГА ТЎЙИБ...

ЎРТАЧИРЧИҚ туманининг хушманзара кўйида жойлашган болалар соғломлаштириш оромгоҳининг шўхрати вилоятимиз ташқарисида ҳам кенг ёйилган. Чунки, бу ерда республикамизнинг экологик жиҳатдан аянчли

худудларидан келган кўплаб болалар ўз саломатликларини мустақамламоқдалар. Яқинда оромгоҳ ўзининг 20 йиллик қутлуғ санасини нишонлади. Шу даврда минглаб ўқувчилар унинг бағрида хордик чиқардилар.

Кейинги йилларда Қорақалпоғистон ва Хоразмнинг экологик аҳволи ёмонлашган худудларидан юзлаб болаларни оромгоҳ ўз бағрига олмақда. Биргина ўтган ёз ойларидан Орол бўйининг ёш фуқароларидан 400 киши дам олиб, даволанди. Бу ердаги соф ҳаво, тиниқ сув, гўзал табиат уларнинг соғлиқлари яхшиланишига ижобий таъсир қилди, албатта.

Собир ҲАМИДОВ.

● Шўрҳок ерда ҳам ўсади ● Яна ва яна сув ҳақида ●

«БАЛИҚЧИ»НИНГ БАЛИФИ

Одатда балиқни парҳез таомлар қаторига кўшилади. Ҳақиқатдан ҳам у инсон саломатлиги учун жуда фойдали. Вилоятимизда ана шундай қимматли озиқ-овқат маҳсулоти етиштирувчи қатор хўжаликлар ишлаб турибди. «Балиқчи» улар орасида энг йириги ҳисобланади. Ҳар йили бу очик турдаги ҳиссадорлик жамияти жамоаси сентябрь ойидан бошлаб февраль ойигача ўзи етиштирган маҳсулотини республика пойтахти ва Тошкент вилоятига, яқиндан бошлаб эса Самарқанд вилоятига ҳам етказиб бермоқда. Хўжаликнинг умумий майдони 2,5 минг гектардан иборат. Бу ерда салкам 60 та балиқ етиштирувчи ҳавзалар мавжуд. Уларда балиқ етиштириш ҳажми тобора кўпайиб бормоқда. Жорий йилда 3,5 минг тоннага яқин парҳез гўшт эл дастурхонига тортиқ қилинди. Бу ўтган йилдагига нисбатан икки баробар кўпдир.

Суратда: хўжалик балиқчиларидан **Рустам Утегенов, Дониёр Алимқулов ва Анорбой Зубайдаев** ҳавзаларнинг бирида балиқ тутишяпти.

Собир ЗУФАРОВ
олган сурат.

ҲАР ТОМЧИСИ - ГАВҲАРГА ТЕНГ

ЎЗБЕК халқи сувнинг ҳар томчисини ниҳоятда қадрлаб, уни гавҳарга қиёслайди. Бундай ўхшатишда жуда катта маъно ва мазмун бор. Сув ҳаёт манбаи. У доим тоза бўлиши лозим. Шунинг учун вилоятимизда ҳам аҳоли истеъмол қилаётган оби-ҳаётнинг сифатини яхшилаш бўйича ишлар кенг кўламда олиб борилмоқда. Бунинг учун кўплаб маблағ ва куч-ғайрат сарфланмоқда. Вилоят санитария-эпидемиология станцияси коммунал гигиенаси бўлимидан мудири З. Зайниддинова шу хусусдаги ишлар ҳақида куйидагиларни гапириб берди:

— Бу йил ёз жуда иссиқ келди, — деб бошлади ўз суҳбатини Зухра Латиповна. — Ўз навбатида ичимлик сувга, унинг сифатига талаб ошди. Шунинг учун ҳам вилоятдаги мутасадди ташкилотлар бу масалаларни доим эътибор марказида сақладилар. Оқибатда ичимлик суви сифати анча яхшиланди. Фикримнинг далили учун мисоллар келтирмоқчиман. Агар илгари сувнинг бактериологик ифлосланиш даражаси 0,25 фоизни ташкил этган бўлса, ҳозирги кунга келиб у деярли бартараф этилди. Идораларга қарашли сув тармоқларида ҳам оби-ҳаёт сифати ошди. Уларда бактериологик кўрсаткичлар сезиларли даражада пасайди. Бунга СЭС ходимлари, экологлар, маҳаллалар кўмиталарининг изчил олиб борган ишлари туфайли эришилди.

Сувни турли микроблардан тозалашнинг анча самарали усулларини қўллашга ҳаракат қилдик. Жумладан, уни озонлаштириш жорий этилди. Айни вақтда электромагнит қурилмаларидан ҳам фойдаланилди. Бундай усуллар айрим корхоналарда ҳам қўлланилди. Жумладан, Бўстонликдаги шароб заводида жорий қилиниши ичимлик сувининг ниҳоятда тоза бўлишини таъминлади. Қишлоқ аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлаш катта муаммо бўлиб турибди. Лекин уни ҳал қилиш учун ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, биргина СЭСнинг тавсияси билан учта янги артезиан кудуқлари ишга туширилди. Уларнинг ҳар биридан куни-

га минг куб метр ҳажмида сув чиқарилади. Қатор бош сув ажраткич иншоотлари таъмирланиб, қайта тикланмоқда. Бўка, Янгийўл, Ҳазалкент шаҳарларида ичимлик суви билан таъминлаш иншоотлари қурилиши олиб борилмоқда. Чимён — Бақачўл мажмуасини бунёд этиш жадал давом этаёпти. Пскент, Тўйтепа шаҳарларида, Қибрай кўрғонидан ичимлик суви тармоқларини кенгайтириш ва қайта қуриш

жойлашган ва канализацияси бўлмаган қурилишлар, экин майдонлари ҳам фойдаланишдан чиқарилди. Чирчиқ трансформатор заводида сувдан қайта фойдаланиш иншооти қурилиши ниҳоятга етказилмоқда. Бу ана шу корхонадан дарёга тушадиган оқавалар тўхташига олиб келади. Айни вақтда Чорвоқ—Ҳазалкент, шунингдек Янгийўлда канализация коллекторлари қурилиши давом эттирилмоқда. Бундай тадбирларни яна санаш мумкин. Энг муҳими, уларнинг ҳаммаси ичимлик сувларнинг сифати яхшиланишига, ифлосланишининг олдини олишга ёрдам беради.

Бироқ бундай натижаларга эришишнинг ўзи бўлмади. Табиатни муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунларини, белгиланган санитария меёрларини бузувчиларга нисбатан қаттиққўл бўлишга тўғри келди. Атроф муҳитга лоқайд муносабатда бўлган 668 нафар шахсга нисбатан турли миқдорда жарималар солинди. Улардан ундириб олинган сармоянинг умумий ҳажми деярли 244 минг сўмни ташкил этди. Бундан ташқари, табиатга кўп миқдорда зарар келтирган икки айбдор бўйича ҳужжатлар қонуний чора кўриш учун тергов органларига топширилди. Айни вақтда 256 иншоотдан фойдаланиш тўхтатилди. Бошқа шаклдаги жазо чоралари ҳам кўрилди.

Вилоятимизда атроф муҳитни муҳофаза қилиш, ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш ҳақидаги ишлар бундан буён ҳам кенг кўламда давом эттирилади. Чунки, бу инсон саломатлиги билан, унинг соғлиғини мустаҳкамлаш билан боғлиқдир. Шунинг учун ҳам жамоамизнинг экологлар, соғлиқни сақлаш муассасалари, жамоат ташкилотлари ходимлари билан биринчи навбатда ичимлик суви сифатини оширишга қаратилган ҳамкорлигини бундан буён ҳам кучайтирамиз.

Чармиан ИВАНОВА.

Долзарб мавзу

ишлари жадаллашмоқда. Уларга ажратилган сармоялар муддатида ўзлаштириляпти. Ангрендаги «Куйи минтақа» сув ажраткичини қайта қуриш ишларида мўлжалдаги маблағнинг 95,7 фоизи фойдаланилди. Бундан ташқари, 6,5 километр узунликдаги эскирган ичимлик суви тармоқлари мукамал таъмирланди. Янгийўл ва Юқоричирчиқ туманларида 11 та кудуқнинг сув чиқариш қуввати оширилди.

Сув ҳавзалари яқинида жойлашган ва уларни ифлослантириш манбалари ҳисобланган иншоотларда табиатни муҳофаза қилиш ишларини амалга оширишга эришилди. Жумладан, Яқкатут қишлоғидаги чорвачилик хўжалигининг сувни муҳофаза қилиш минтақаси кенгайтирилди. Бўстонлик туманидаги «Кристал» пансионати оқаваларининг Угом дарёсига оқиши тўхтатилди. Чирчиқ дарёсининг Чирчиқ шаҳридан ўтадиган қисмидаги сувни муҳофаза қилиш минтақасида

ОЛИМЛАР ЛАБОРАТОРИЯСИДА

ЎСИМЛИКЛАР ДУНЁСИ ТАДҚИҚИ

Ўзбекистонимизнинг ўсимликлар дунёси ниҳоятда бой. Ҳозиргача уларнинг 4148 тури аниқланган, 577 тури шифобахш ҳисобланади. Улкамизнинг яшил бойлигини ўрганиш ва тадқиқ этиш йўлидаги изланишлар яхши самаралар бермоқда. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Ботаника илмий-тадқиқот институти олимларининг саъй-ҳаракати билан она-табиат яратган ўсимлик дунёсини инсониятга хизмат қилдириш борасида кўп иш бажарилганлигини айтиб ўтиш жоиздир.

Институт олимларининг Тошкент вилояти ҳудудидаги яшил бойликларни сақлаб қолиш ва уларнинг янги турларини кўпайтиришга қаратилган тадқиқотлари йил сайин кенгаймоқда. Ўсимликларнинг хусусиятлари атрофлича ўрганиб чиқилди. Шунингдек, озуқабон

кўкатларнинг тўйимлилик даражасини аниқлаш бўйича тадқиқот ишлари олиб борилляпти.

— Олимларимизнинг жиддий изланишлари бир қатор янгиликларга асос бўлди, — дейди институт бўлими мудири Р. Шоёкубов. — Коллекция тажриба майдонида 40 турдаги ўсимлик хусусияти текши-

риб кўрилди. Шулардан 25 турининг шўрҳок ерларда ўсишига мослашгани аниқланди. 100 гектар майдонда тажриба ишлари олиб борилди.

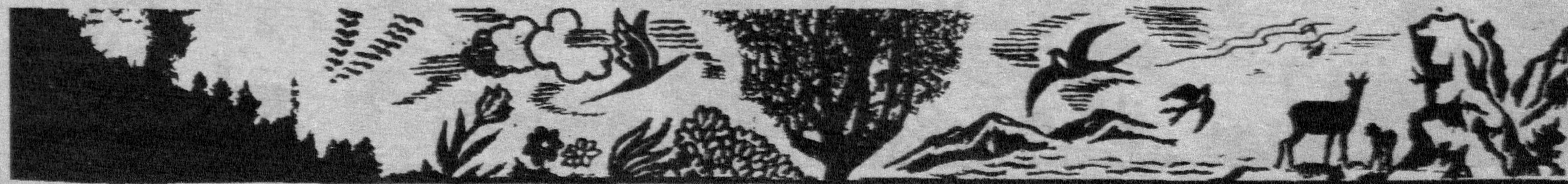
Вилоятнинг Олатов тоғлик ҳудудида ўтказилган кузатишлар 33 турдаги ноёб ўсимлик йўқолиб кетиши хавфи остида эканлигини кўрсатди. Уларни сақлаб қолиш ва муҳофаза қилиш тадбирлари ишлаб чиқилди.

Ўсимлик қатламнинг таркиби ва уларни ўстиришнинг муҳим омиллари ҳам пухта тадқиқ қилинди. Юқоричирчиқ луб заводи, «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикаси, «Янги ҳаёт» чорвачилик мажмуасида бундай изланишлар ривожлантирилди.

Натижада 52 турдаги сув ўсимлиги кузатилди ва уларнинг учинчи экологик гуруҳга мансублиги аниқланди ҳамда кўпайтиришнинг қатор усуллари ишлаб чиқилди. Айни вақтда унумдорлиги ҳамда кўк масса бериш миқдори ҳисоб-китоб қилинди.

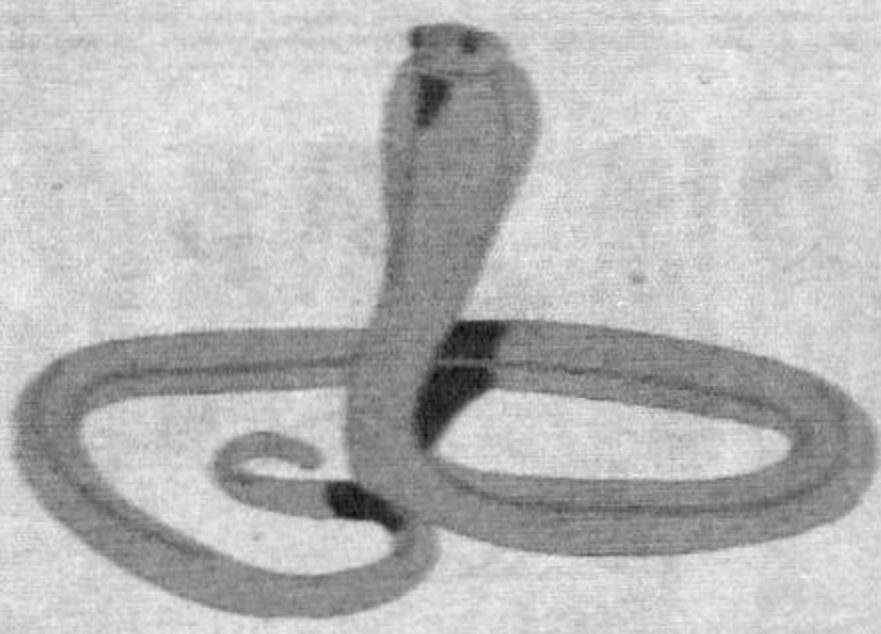
Тўпланган ўсимлик турларининг нордон ва шўрланган сув ҳавзаларида ўстиришнинг яна қатор усуллари белгиланди. Ўсимлик таркибидаги оксил моддаларнинг биосинтезини аниқлашга қаратилган кузатишлар ҳам қўтилган натижани берди. Ўсимликларни биотехнологик усулда жадал ривожлантириш билан боғлиқ тадқиқотлар самараси ҳам яхши бўлди. Шунингдек, вилоят тоғли ҳудудларида ўсувчи шифобахш ўсимликлардан эфир ёғи ва бўёқлар олишга доир тавсиялар ҳам тайёрланди.

Акбар АЛИЕВ.

● Бу ажиб дунё ● Билиб қўйинг, асқотади ●

АЧЧИҚ ҚИЛИБ...

АМЕРИКАЛИК Рон Плеш ўзининг умр йўлдоши Тамарага таъна қилиб, тушликка қовурилган жўядан бошқа таом тайёрлашни билмаслигини бир неча марта юзига солди.

Кунлардан бирида ҳам апил-тапил қовурилган жўжа дастурхонга тортилганида Плешнинг тоқати тоқ бўлиб, фиғони фалакка кўтарилди.

— Жонимга тегиб кетди, жўжанг. Сенинг овқатингдан кўра илон еганим яхши!..

Бу сўзлардан кейин ўрнидан туриб кетган Рон хонадоннинг сеvimли жонивори — бир ёшли сув илони билан қайтиб келди. У хотинининг вайдодига қарамасдан, илонни

оғзига тикиб юта бошлади. Бир маҳал тинчикиб чангак бўлиб, ерда думалай бошлади. Орадан ўн дақиқа ўтар-ўтмас «Тез ёрдам — 911» хизмат ходимлари етиб келишди. Бу вақтга келиб 40 сантиметрли илон тўла ютиб юборилган эди. Госпиталда илонни ошқозондан чиқариб олдилар. Хотини Тамара эса эрининг жониворларга нисбатан қаҳри қаттиклигини сабаб қилиб кўрсатиб, у билан ажралишга қарор қилди.

БАҚАДАН... МИННАТДОР БЎЛИШДИ

ИТЛАР ўз эгаларини турли ҳалокатлардан ҳалос қилишни кўрсатувчи мисоллар жуда кўп. Бундай одат мушукларда ҳам учрайди.

Лекин, бақанинг ҳам шундай қилишини ҳеч ким ҳаёлига келтирмаслиги мумкин. Бирок, шундай жонивор бор экан. Бу ҳодиса ҳам АҚШда содир бўлди.

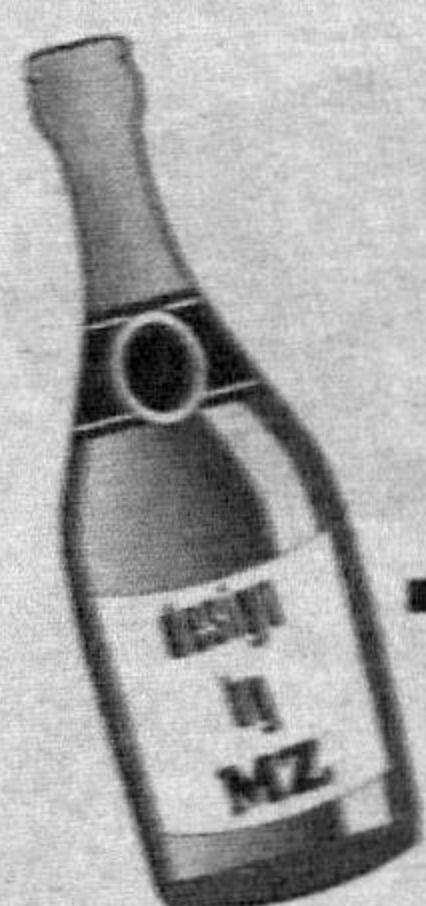
Қишли-қировли кунларнинг бирида эрталаб Крейли оиласида (Миннесота штатидаги Минеаполис шаҳри) эшик орқасидан қурбақанинг вақ-вақига ўхшаш овоз келаётганлигини пайкаб қолишди. Унинг 68 ёшли соҳиб Энди эшикни очган ҳам эдики, уй ичига совуққотиб қолган катта бақа сакраб кирди.

Чақирилмаган меҳмонни иситишди, овқатлантиришди. У шу оиланинг аъзоси бўлиб қолгач, Фросли — музча (инглизчада фрос — совуқ демакдир) номини олди. Бақа анча ақли чиқди. У ўзининг исмини билладиган ва чақирилса, сакраб борадиган бўлди. Энди тиззалари устида исиниб ётишни ёқтирарди. Шаҳарда яшовчи Энди кўпинча уни Миссисипи дарёси соҳилига — балик овига бирга олиб борарди. Бу гал ҳам иссиқ ёз кунларидан бирида балик овига йўл олишди.

Манзилга етиб келишганида Энди Сэмунинг юраги хуруж қилди. У ўтлар четиға йиқилди. Атрофда эса бирор кимса йўқ. Эгасининг тиззаларида ўтирган Фросли безовталанди ва сакраб-сакраб уй томонга равона бўлди. Анчагина масофа — деярли икки мил йўл босиб ўтди.

Сэмунинг иниси Элпи, умр йўлдоши Адриена безовта вақ-вақалаётган бақани кўришгач, бирор фалокат рўй берган бўлса керак, деб ҳавотирланиб, таниш жойга қараб югуриб кетдилар. Эндини дарҳол касалхонага жўнатишди ва у икки ҳафта даволангандан кейин уйига қайтиб келди. Шундай қилиб, Фросли ўз эгасини ўлимдан саклаб қолди.

ҲАТТО ДАВОЛАРМИШ

ЯРОСЛАВДАГИ ликер-ароқ заводида «XXI аср» деб аталган янги ароқ тури яратилди.

Корхона мутахассисларининг таъкидлашича, у кўп жиҳатлари билан шу вақтгача ичиб келинаётган ароқлардан кескин фарқ қилади. Унинг таркибига инсон жигарини цирроздан, бошни оғриқ балосидан самарали муҳофаза қиладиган ингредиент қўшилган эмиш.

Тадқиқотлар олиб борилган вақтда бу кўнғизлар турларига кирувчилардан бири орқасига ортилган ва вазнига нисбатан 100 баравар юкни кўтарган. Унинг

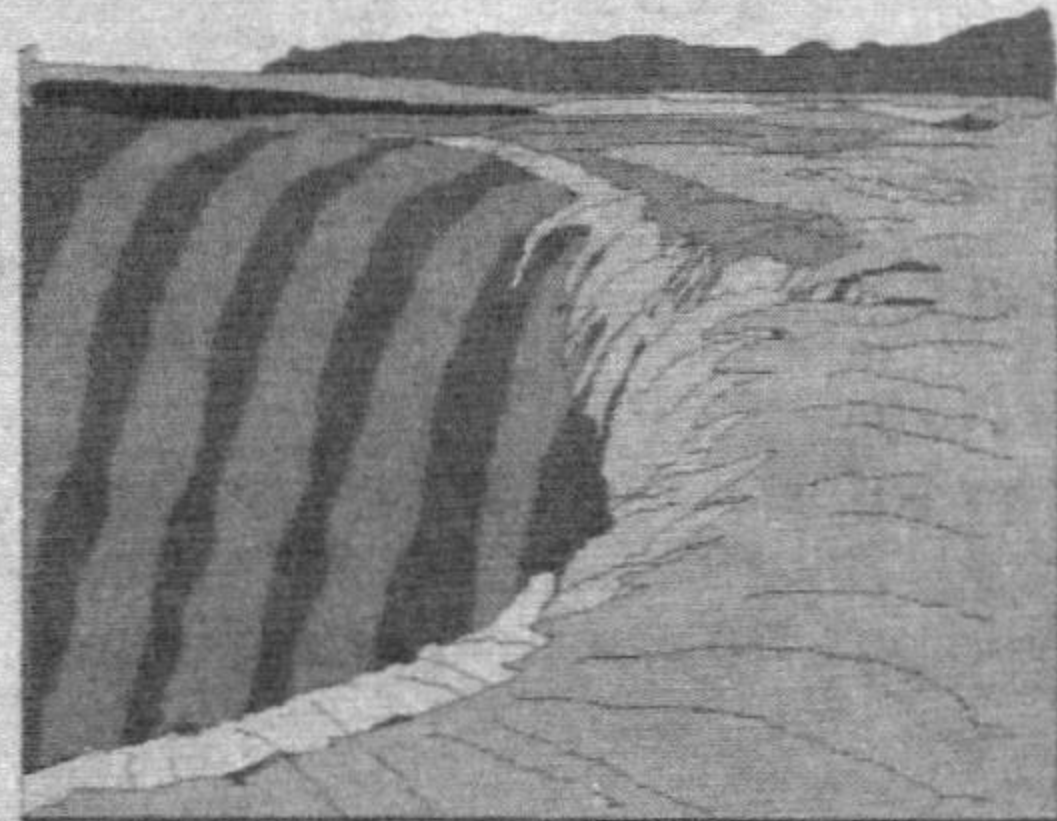
КАСПИЙ СУВИ КАМАЙМОҚДА

КАСПИЙ денгизи сув сатҳининг кўтарилиши унинг атрофидаги ҳудудларда, айниқса, Озарбайжонда экологик вазиятга катта ҳавф туғдирди.

Айрим жойларда кирғоқларни сув босиб кетди ва халқ хўжалигига зарар келтирди. Шунинг учун кўпгина мутахассислар бу жараённи синчковлик билан кузатиб бордилар.

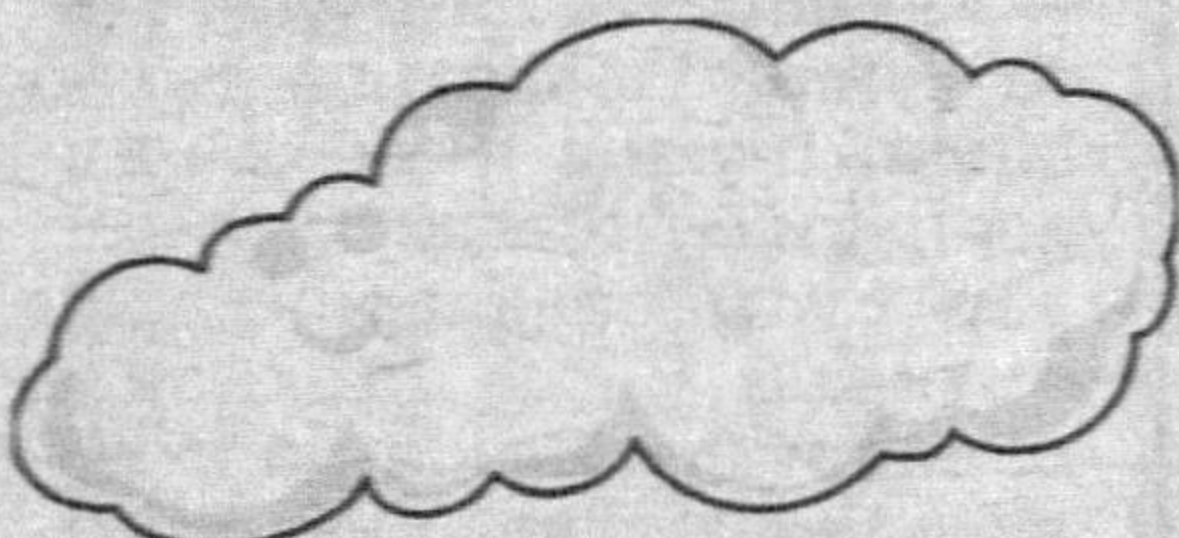
Улар кейинги икки йилда сув сатҳининг пасайиб бораётганлигини қайд қилмоқдалар. 1996 йилда денгиз 17 сантиметр «чўккан» эди.

Бу жараён жорий йилда ҳам давом этмоқда. Бу йил бошидан бери сув сатҳи 10 сантиметр пастга тушди. Албатта, бу сувнинг кўтарилишига нисбатан жуда кам. Каспий 1977 — 1995 йиллар орасида 240 сантиметр кўтарилган эди. Бунинг сабаблари қандай? Мутахассисларнинг таъкидлашича, сўнгги даврларда бу денгизга қўйиладиган Волга ва Урал дарёлари

сувининг камайиб кетиши шунга олиб келмоқда. Эҳтимол, Орол денгизи билан Каспийнинг бир-бирига боғлангани ҳақидаги қадимги фикрнинг тасдиғи ҳам бўлиши мумкин.

ҲАММАСИГА ОЗОН ТЕШИГИ САБАБЧИ

ЭКОЛОГЛАР бир неча йилдан бери курраи заминнинг турли бурчакларида қурбақаларнинг тушунарсиз оммавий ҳалок бўлишидан катта ташвишга тушмоқдалар.

Бунинг сирини ниҳоят маълум бўлди. Ҳаммасига озон тешиги сабабчи бўлиб чиқди. Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, ёрқин қуёш таъсиридан муҳофаза қилинган қўлда қурбақалар авлоди нормал ўсмоқда, устида озон қатламнинг (тахминан 20 фоизи) сезиларли камайиши билан моделлаштирилган муҳит вужудга

келтирилган сув ҳавзасида туҳумдан мутант ирсий мажруҳ, келажақда яшаб кетолмайдиган қурбақачалар чиққан. Балиқчалар Олов ери атрофидаги сувларда сўқир лосос балиқларини тутмоқдалар. Кўриши сусайган қуён подалари, сўқир бўлиб қолган минглаб қўйлар ва бошқа шу каби ғайри табиий ҳоллар ҳақидаги хабарлар ҳам гоҳи-гоҳида тарқалиб турипти. Булар қуёш ультратрабинафша нурларининг орткичалиги қурбонларидир. Сабаби озон қатламнинг кескин юққалинишидир. Бу йил ниҳоятда кутилмаган ҳолат — майдони сал кам 3000000 квадрат километр озон тешиги пайдо бўлди. Шимолий ярим шар устида ҳосил бўлган бу тешик ўз миқёси жиҳатидан Жанубий ярим шар устида пайдо бўлганидан учдан бир баравар каттадир.

ЖАҲОНДА КИМ КУЧЛИ?

МАЪЛУМ бўлишича, жаҳонда энг кучли жонивор шоҳли кўнғиз экан.

орқасига ўзига қараганда 30 баравар оғир юкни мустаҳкамлаб қўйганларида у оддий тезлигида (1 см/сек) ярим соат давомида юрган.

УЗОҚ УМР КЎРУВЧИЛАР ЖЎҒРОФИЯСИ

ИНСОН деярли ҳар қандай иқлим шароитларида, тропикларда ҳам, шунингдек, қутб ортида узоқ умр кўриши мумкин.

Бирок, жўғрофий жойлашиши умрининг узоқ бўлишига ёрдам берадиган мамлакатлар ҳам бор. Совуқ ўлкаларда инсон илиқ ўлкалардагига қараганда узоқ умр кўради, деб ҳисобланади. Чунки, иссиқ иқлимда тана тез пурдан кетади. Ҳарорати ва барометри деярли доим бир хил бўлган мамлакатлар иқлими узоқ умр кўришга ёрдам беради.

Масалан, Олмонияда иқлим тез ўзгариб туради. Бу ерда бир куннинг ўзида эрталаб совуқ бўлади, тушда у қизиб кетади, мартда илиқ об-ҳаво бўлса, май ойида тўсатдан қор ёғади. Бундай ўзгарувчан иқлим бу ерда кам одамнинг жуда қаригунча

яшашига сабаб бўлади. Олмонияда худди шу кенгликларда жойлашган қўшни мамлакатларга нисбатан ўртача умр кўриш камроқ.

Яна бир қизиқ мисол келтирамиз. Баланд жойларда яшовчилар пастликларда истикомат қилувчиларга қараганда жуда

кекса ёшгача яшайдилар. Бирок паст текисликда жойлашган Шотландияда кексалар Оврүпода энг баландда турган Швейцарияга нисбатан анча кўп.

Катта баландликларда ҳаво жуда сийрак, ҳарорат ўзгарувчан бўлади. Бу инсон саломатлиги учун ноқулайдир. Кам намли ҳаво узоқ умр кўришга ёрдам беради. Чунки, қуруқ ҳаво танадан ҳаёт учун зарур бўлган намликни «сўриб» олади. Шунинг учун ҳам ороллар ва ярим оролларда кишилар китъалардагига қараганда узоқ яшайдилар. Кипр ва Японияни бунга мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

«Табият ва инсон» саҳифалари мақолаларини Тошкент вилояти табиятни муҳофаза қилиш қўмитаси ва «Тошкент ҳақиқати» ходимлари тайёрладилар.

Мақсуд МАҲМУТОВ.

ДУШАНБА, 22

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.30 «Ўзбектеlevision» намойиш этади: «Юртим сени куйлайман»...

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 «Олтин тақа»...

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.20 «Ерилтош». Мульт-тўплам. 18.35 «Табиат дунёси».

17.50 Янгилликлар. 17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва энцикллар оламида».

Россия жамоат телевидениеси. 18.20—21.35

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.30

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 20.40 — Ўзлонлар.

СЕШАНБА, 23

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.40 «Дил тароналари»...

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 «Тимсоҳ ва шер исканжасида»...

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.20 «Ерилтош». Мульт-тўплам. 18.35 «Палитра».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.30 — Ўзлонлар.

22.10 Оханглар ва Ўзлонлар. 22.20 «Кинонигоҳ».

17.50 Янгилликлар. 17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва энцикллар оламида».

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.50

22.50 Ўзлонлар. 22.55 «Ошиқ эркак»...

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 Кўрсатувлар тартиби. 18.50 «Мультикарусель».

ЧОРШАНБА, 24

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 «Хикматли куйлар оғушида». Мусикий кўрсатуви.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 «Шарқ таботати сирлари».

19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.40 — Ўзлонлар.

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 Кундалик.

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

17.50 Янгилликлар. 17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва энцикллар оламида».

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.30

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 20.50 — Ўзлонлар.

ПАЙШАНБА, 25

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.40 «Ўзбекистон бастакорлари»...

10.00, 14.00, 18.00 — Янгилликлар.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 Болалар уюни «Бешбармоқ».

18.15, 19.25, 20.55, 22.00, 23.05 — Ўзлонлар.

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Даракчи».

18.20—21.35

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 22.20 — Ўзлонлар.

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.40 «Музыка бўstonи»...

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар уюни «Гулгунчалар».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.20 «Ерилтош». Мульт-тўплам.

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.25 — Ўзлонлар.

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 «Кўшигимиз сизга армуғон». Мусикий кўрсатуви.

10.00, 14.00, 18.00 — Янгилликлар.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.30 — Ўзлонлар.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.10 «Асалари бўлган экан»...

22.00 Санъат усталарининг концерти. 22.45 «Мазрифатнома».

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Даракчи».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.20 «Бор экан-да, йўқ экан...» 18.35 «Тарозу».

18.15 Янгилликлар. Россия жамоат телевидениеси.

18.20—21.35

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.50

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 22.20 — Ўзлонлар.

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.40 «Музыка бўstonи»...

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар уюни «Гулгунчалар».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.20 «Ерилтош». Мульт-тўплам.

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.25 — Ўзлонлар.

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.40 «Музыка бўstonи»...

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар уюни «Гулгунчалар».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.20 «Ерилтош». Мульт-тўплам.

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.30 — Ўзлонлар.

20.10 «Агарда сиз...» 20.30 «Алборот».

18.10 Дастурнинг очилиши. Ўзлонлар.

Россия жамоат телевидениеси. 18.15—21.30

21.30 Ўзлонлар. 21.35 «Сизга ўшамасмикан?»...

9.00 «Аробика». 9.20 Ўзлонлар.

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.50 — Ўзлонлар.

ЯКШАНБА, 28

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 «Камалак». Болалар уюни кинодастур.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар уюни «Янги йил эшик қирмада».

18.00 Кўрсатувлар дастури. 18.05 «Даракчи».

9.00 «Боланинг тили». 9.15 «Сувости дунёси».

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.40 «Музыка бўstonи»...

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар уюни «Гулгунчалар».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.20 «Ерилтош». Мульт-тўплам.

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.30 — Ўзлонлар.

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонги дам олиш дастури.

8.25 Республика газеталарининг шарҳи. 8.40 «Музыка бўstonи»...

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Болалар уюни «Гулгунчалар».

18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Ўзлонлар.

18.45 «Мультикарусель». 19.00, 21.30 — Ўзлонлар.

